

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлия Георгиева Добрева, ВУЗФ

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **‘професор’**
на Висшето училище по застраховане и финанси

по професионално направление 3.8. Икономика (Капиталови пенсии и финансов мениджмънт)

1.Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № 127 от 30.05.2022г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност **‘професор’ във ВУЗФ** по професионално направление 3.8. Икономика (Капиталови пенсии и финансов мениджмънт).

В конкурса за професор, обявен в Държавен вестник, бр. 22 от 18.03.2022г. и на интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва доц. д-р Станислав Димитров от Висшето училище по застраховане и финанси.

Представеният от доц. Димитров комплект материали на хартиен/електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

- Списък на публикациите, справка за изпълнение на минималните национални изисквания - наукометрични показатели, справка за цитиранията
- Резюме на публикациите
- Основен хабилитационен труд - монография
- Автобиография
- Справка за участие в проекти и справка за научно ръководство на докторанти
- Друга документация, съгласно изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ

Кандидатът доц. д-р Станислав Димитров е приложил общо 15 научни труда, от които една монография (100 т), публикувана книга на основата на защитен дисертационен труд за

придобиване на ОНС “доктор”, както и 13 научноизследователски разработки във вид на судии, статии и доклади, само една от които е в съавторство. Освен тях се отчита и участие в 4 национални научноизследователски проекти и научно ръководство на един успешно защитил докторант..

Съгласно наукометричната справка на посочените публикации, кандидатът доц. д-р Станислав Димитров има необходимия брой точки във всеки от секторите на наукометричните критерии и отговаря на минималните изисквания за заемане на длъжността съгласно ЗРАСРБ и съответния Правилник за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

Считам за важно да се отбележи, че кандидатът има и богат преподавателски опит, като към момента заема длъжността ръководител катедра “Финанси и застраховане” във ВУЗФ.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Представените от кандидата научни трудове напълно отговарят на обявения конкурс и са посветени на изследвания върху проблемите на персоналното пенсионно осигуряване.

Представената като основен хабилизационен труд монография на тема “Персоналното пенсионно осигуряване като източник за увеличаване на пенсионното благосъстояние на населението на България и Европейския съюз” е в общ обем 202 страници и представлява задълбочено теоретично изследване на проблематиката. Обект на монографичния труд е персоналното пенсионно осигуряване и възможностите, които то предоставя за увеличаване на общественото благосъстояние.

Изследването е структурирано в четири глави. В първа глава се разгледани същността, целите и ролята на персоналното пенсионно осигуряване. Съществен принос на автора е изследването на историческото развитие на този вид спестяване в България и в Европейския Съюз. Във втора глава авторът изследва пазара на персоналното пенсионно осигуряване. В нея са разгледани продуктите, доставчиците, регулациите и надзора върху дейността. Обект на анализа тук са механизмите на функциониране на пазара на този тип осигуряване и пенсионното благосъстояние. В трета глава авторът използва също интересен и с висока научна стойност подход - изследването на различни финансови аспекти на персоналното пенсионно осигуряване, включително очакваните резултати, разходите и ефективността при

персоналното пенсионно осигуряване, инвестиционните рискове и др. В последната, четвърта глава авторът се фокусира върху анализа на значими проблеми, както и върху перспективите пред развитието на персоналното пенсионно осигуряване. Тук анализът се отличава с актуалност, тъй като включва паневропейския продукт за пенсионно осигуряване /ПЕПП/ - актуален за Европейски съюз предвид приемането на Регламент (ЕС) 2019/1238 относно паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП).

В своята многоаспектност монографията може да се използва както от изследователи, така и от студенти и от широк кръг заинтересовани специалисти и мениджъри в областта на персоналното пенсионно осигуряване. Така тя има много ценна практико-приложна ориентираност и значимост.

В монографията са цитирани 111 източника на английски и български език, което е доказателство за задълбочено познаване и проучване на литературата по изследваната проблематика.

Другият значим труд, който кандидатът в конкурса представя, е книгата му на база ОНС “доктор” със заглавие „Концептуални основи на оценката на пенсионноосигурително дружество“.

Тази книга представлява изследване на концептуалните основи на оценката на пенсионноосигурително дружество. В нея авторът разглежда методите за оценка, като идентифицира тези, които са най-подходящи към спецификите на дейността на ПОД. Особено ценен принос на книгата са изведените фактори, които влияят върху паричните потоци на ПОД, както и факторите за избор на метод за тяхната оценка. Авторът основателно твърди, че променящата се среда относно дейността на пенсионноосигурителните дружества в България е необходимо да доведе до подходящо изражение в промени на модела за оценка като цяло предприятие на този вид небанкови финансови институции, както и, че промените в модела създават предпоставки за доближаване на цената на ПОД до справедливата пазарна цена.

Много добро впечатление прави анализът на паричните потоци на пенсионното дружество в контекста на регулаторните промени от 2021 г., с които е въведена гаранция върху brutния размер на осигурителните вноски при определянето размера на допълнителната пожизнена пенсия за старост. Това според авторът допринася за допълнителна стабилност и

предвидимост в паричните си потоци, в следствие на намалената конкуренция спрямо други финансови институции. Отбелязано е също така и влиянието на пандемията от Ковид 19 върху динамиката на паричните потоци на ПОД, като е акцентирано върху възстановяването на пазара на допълнително пенсионно осигуряване след второто шестмесечие на 2020 година.

Представеното изследване на ПОД би представлявало интерес за акционери, потенциални инвеститори, мениджъри, служители, клиенти, надзорни и регулаторни органи, работодатели, синдикални организации, одитори и др.

Изследването е подходящо структурирано и се състои от: увод, три глави и заключение, както и използвана литература.

В първата глава от книгата е разгледана ролята и мястото на пенсионноосигурителните дружества като небанкови финансови институции. Анализирано е развитието на допълнителното пенсионно осигуряване в контекста на единствен предмет на дейност на пенсионноосигурителното дружество. Друга част от изследването е пазарът на допълнително пенсионно осигуряване, като са разгледани и тенденциите, определящи дейността на пенсионноосигурителните дружества.

Във втора глава авторът детайлно анализира факторите, влияещи върху оценката на пенсионноосигурителното дружество. Изследването е фокусирано върху финансово-икономическия анализ и методите за оценка на цяло предприятие, конкретно паричните потоци на пенсионноосигурителното дружество в контекста на извършването на оценка. Значим принос на изследването е и фокусът върху регулаторния и политическия риск в дейността на пенсионноосигурителното дружество.

Третата глава от книгата е посветена на формулиране на модел за оценка на пенсионноосигурително дружество. В разработения модела са отчетени спецификите на дейността по допълнително пенсионно осигуряване, външните и вътрешните фактори, влияещи върху паричните потоци, финансовите резултати и дейността на пенсионноосигурителното дружество. Като особено значим се откроява извъшният анализ на чувствителността на цената на ПОД при промени в стойности на основни параметри в модела за оценка.

В използваната литература са цитирани 176 източника и 39 интернет позовавания.

Приносите в останалите научни публикации на кандидата са ясно откритими в изследването на много и различни аспекти в областта на капиталовите пенсии и финансовия мениджмънт.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки.

Предлагам на кандидата да продължи научно-изследователската си работа, като се фокусира върху други теми и проблеми в обхвата на финансовия и инвестиционен мениджмънт.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Станислав Димитров отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.

Кандидатът в конкурса е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доц. д-р Станислав Димитров е несъмнена.

Постигнатите от доц. д-р Станислав Димитров резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на Правилника на ВУЗФ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви

доклад-предложение до Академичния съвет за избор на доц. д-р Станислав Димитров на академичната длъжност 'професор' във ВУЗФ по професионално направление 3.8 Икономика (Капиталови пенсии и финансов мениджмънт).

11.06. 2022 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Юлия Добрева)